

Oktober 2018

Månadsbladet

En levande folkrörelse

I länsförbundets stadgar och i avtalet med riksföreningen för vårt regionala kansli står det:

”Länsförbund ska regionalt verka för Naturskyddsföreningens ändamål. Vidare ska länsförbunden stödja och utveckla kretsverksamheten, inventera det regionala utbildningsbehovet och erbjuda utbildning, samt samordna kretsarna i det regionala natur- och miljövårdsarbetet.”

Om du har tips och förslag på vad vi i länsförbundet borde erbjuda er i kretsarna för utbildning eller ämnen som ni vill diskutera så hör av er till mig.

Under oktober och november kommer vi göra just detta som är vårt uppdrag. Vi erbjuder två seminarier om dagvatten, den 11 oktober och 8 november. Till den 11 oktober är det i skrivande stund ca 20 personer anmälda – skynda dig och anmäl dig om du är intresserad av ämnet!

Dagvatten och vatten har blivit ett allt viktigare ämne i takt med klimatförändringarna, både mer och mindre nederbörd blir ett problem. Även EUs vattendirektiv måste implementeras av kommunerna, vilket gör att de

måste se över vilka vattenförekomster de har. Statusen i vattenförekomsterna får inte försämrats och alltså får man inte starta verksamhet eller bygga så att vattnet i närliggande områden försämrats. Det här kan vi som Naturskyddsföreningen använda som argument när vi skriver remisser och överklagar.

På länsträffen den 24 november kommer vi att prata om vilka aktiviteter som lockar deltagare, vilka som inte gör det och hur vi kan få fler engagerade i kretsverksamheten. Ni i kretsarna arrangerar så många fina evenemang – vissa blir välbesökta, andra inte. På träffen ska vi dela med oss konkreta tips kring hur man kan göra för att locka fler deltagare.

Det jag har hört från andra och själv upplevt är att guidningar med teman så som ugglor, fladdermöss, trollsländor, svampar och blommor lockar mycket folk. Även att få komma in på ställen där allmänheten normalt inte får tillgång, t ex reningsverk och fabriker, lockar mycket folk. Även sociala sammankomster, särskilt kring jul, med glögg eller gröt är populärt.

Vi ska också prata om hur vi kan locka fler till kretsstyrelserna och få fler som vill arbeta i kretsen men inte nödvändigtvis sitta i en styrelse. Jag hoppas att vi alla går hem efter den lördagen med mer energi och nya idéer kring aktiviteterna och styrelserna!

Kring det här temat anordnar även riksföreningen en kurshelg 27-28 oktober på Tollare folkhögskola i Nacka. Jag hoppas ni har sett informationen och programmet och att den helgen också kan bidra till att vi arbetar mot en än mer levande folkrörelse.

Beatrice Sundberg
Ordförande

KALENDER

vecka 40	Miljövänliga veckan
4 oktober	Påverka kommunen
11 oktober	Dagvattenseminarium 1
27-28 oktober	Kurshelg på Tollare
8 november	Dagvattenseminarium 2
24 november	Länsträff

Välkommen på workshop för länets kretsar!

Påverka kommunens naturvårdsarbete

Torsdag 4 oktober kl 18.00-21.00

Välkommen på workshopen där vi pratar om hur man kan påverka kommunens naturvårdsarbete och starta nya naturvårdsprojekt.

- **Presentation av resultaten i enkätundersökningen "Sveriges bästa naturvårdskommun 2018".** Naturskyddsföreningen utsåg i våras Sveriges bästa naturvårdskommun genom en omfattande enkät.
- **Sök Naturskyddsföreningens projektmedel för att bevara och iordningställa våtmarker.** Andreas Skarmyr, projektledare på rikskansliet, pratar om behovet av våtmarksåtgärder och visar några exempel från olika delar av landet. Vi har en diskussion om vad som redan görs lokalt och om hur kretsar och länsförbund kan spela en aktiv roll för att restaurera våtmarker och sköta de som finns kvar. Vi pratar också om tänkbara lokala samarbeten och finansiering.

Plats: Rikskansliet på Åsögatan 115.

- **Starta ett naturvårdsprojekt i din kommun – sök LONA-bidrag.** Mattias Jansson, handläggare på länsstyrelsen, berättar om hur man söker LONA och presenterar olika idéer till LONA-projekt. LONA-bidraget är ett bidrag som kommuner kan söka av länsstyrelsen. Ansökningarna bygger ofta på lokala initiativ, till exempel från föreningar, företag eller markägare.
- **Påverka kommunens fysiska planering.** Det är viktigt att engagera sig i kommunens fysiska planering, exempelvis se till att kommunen har en aktualiserad översiktsplan. Hannah Wallin berättar om olika sätt som kretsen kan jobba med för att påverka kommunens översiktsplanering.

Vi bjuder på fika med en vegetarisk wrap i pausen.

Anmäl dig senast den 1 oktober
till karin.schmidt@naturskyddsforeningen.se,
eller ring 08-644 52 70.

Klimatdemonstration – Hjärtat slår för jorden!

Dagen innan valet, den 8 september, anordnades en klimatmanifestation i Rålambshovsparken i Stockholm. Kör och trummor i en berättelse varvades med tal från bl a Greta Thunberg. Klimatdemonstrationen samlade ca 2 000 deltagare och vi i Naturskyddsföreningen hade en egen sektion.

Beatrice Sundberg, text & bild

Politiker fick frågor

Den 4 september var länsförbundet med och anordnade en politikerutfrågning tillsammans med Samfundet St Erik och Svenska Byggnadsvårdsföreningen. Utfrågningen var i Kungsträdgården och de som frågades ut var politiker som satt i stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad.

En utgångspunkt för debatten var rapporten "Hur kunde bli så här?" framtagen av Samfundet St Erik, Svenska byggnadsvårdsföreningen och Urban City Research. I rapporten analyseras beslutsprocesserna för tre omdiskuterade projekt – rivningen av större delen av Astoriahuset, påbyggnaden av Gallerian och nya bostäder på Liljeholmskajen. En av slutsatserna i rapporten är att viktiga förutsättningar låstes genom tidiga överenskommelser mellan Staden och byggherrarna vilket ledde till att de demokratiska processerna blev ett spel för gallerierna.

Debattdeltagarna verkade i huvudsak vara överens om att det krävs en tydligare och bättre vägledning från stadens sida för stadsbyggnaden. Det fanns en samsyn om att byggnadsordningen behövs. Björn Ljung (L) betonade att staden ska ge förutsättningarna för utvecklingen och att byggnadsordningen bör fungera som vägledning för marknaden. Cecilia Obermüller (MP) poängterade att vi måste komma ifrån "bråttomhysterin" och att planprocessen måste föregå överenskommelser med byggherrarna. Joakim Larsson (M) framhöll att stadsbyggnadsnämndens myndighetsroll i planprocessen måste kunna utövas.

Ett aktuellt ärende är förslaget att bygga en flaggskeppsbutik i Kungsträdgården mot Hamngatan. Förslaget har mött stor kritik under pågående samråd eftersom det innebär intrång i stadens äldsta och mest centralt belägna park. De flesta debattdeltagarna

framhöll att det vore bättre att välja ett annat läge än Kungsträdgården och Jan Valeskog (S) ansåg att det skulle vara en bra idé att försöka finna en lösning tillsammans.

På frågan om det behövs riktlinjer för minimiytor för barns utemiljö i planeringen var det få tydliga ja-svar. Diskussionen kom främst att handla om hur ytbehovet skulle kunna begränsas genom att se till funktionen, använda befintliga parker och grönområden samt åtgärder för att begränsa slitage, inhägnader m.m.

Som svar på den avslutande kortfrågan om visionen för fortsatt stadsbyggnad framhölls bland annat: Riv inga kulturhistoriskt värdefulla hus (L), levande stad – högt och tätt (C), högt och tätt utanför innerstaden (M), mera mänsklig arkitektur (KD), inte bygga sönder innerstaden (MP), värna grönområden och kulturmiljöer (V) och bygg bostäder och främja integration (S).

Beatrice Sundberg

Foton: A. Tranberg

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Maria Bergström, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Norrtullsgatan 12N (Brygghuset), Box 6361, 102 35 Stockholm. Tfn 08-644 52 70

E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578

(c) Copyright 2009

Inbjudan till seminarium om Dagvatten

Torsdag 11 oktober, kl. 18.00-20.30

Studiefrämjandets lokaler, Norrtullsgatan 12 N
(nära Odenplan)

Med tanke på byggboom och klimatförändringar – hur hanteras dagvattnet i Stockholms län? Välkommen till detta seminarium som är ett samarbete mellan Studiefrämjandet och Naturskyddsföreningen i länet.

Program

- 18.00 Länsstyrelsens roll i att bevaka utvecklingarna omkring vattenkvaliteten i länet.
Johannes Knulst, Länsstyrelsen i Stockholm
- 19.00 Paus för kaffe/te och macka
- 19.30 Hur kan vi skydda samhällena mot skyfall – vad kan jag själv bidra med?
Hans Bäckman, Svenskt Vatten

Anmälan: senast tisdag 9 oktober

via Studiefrämjandets hemsida (där mer info finns):
[https://www.studieframjandet.se/stockholms-lan/sok: Dagvattenseminarium](https://www.studieframjandet.se/stockholms-lan/sok:Dagvattenseminarium)

Föreläsarna:

Johannes Knulst från Länsstyrelsen i Stockholm berättar om den svenska vattenförvaltningen och dess mål att nå god

vattenstatus i alla våra vatten. Presenterar länsstyrelsen arbetet med att bevaka kommunernas planeringsarbete och på vilka sätt de kan påverka kommunerna att värna om vattenkvaliteten.

Hans Bäckman från branschorganisationen Svenskt Vatten förklarar olika begrepp om stadens avvattnings. Presenterar olika typer av hållbara lösningar. Pratar lite juridik. Och lyfter fram arbete i Malmö som gott exempel där man stöttar fastighetsägare som vill göra en insats för att begränsa avrinningen från sin egen mark.

Vi bjuder på fika med matig, vegetarisk macka. Uppge ev allergier eller om du är vegan när du anmäler dig.

Kontakt: Karin Schmidt, 070-579 00 55,
karin.schmidt@naturskyddsforeningen.se
Katrín Jones Hammarlund, 08-555 352 35
katrin.hammarlund@studieframjandet.se

Seminariet följs upp torsdag 8 november med exempel på hur några av länets kommuner jobbar med dagvattenhantering. Mer detaljer om detta i nästa nummer.

Kurshelg: 27-28 oktober

Kom till inspirerande och utmanande föreläsningar och workshoppar om ledarskap, faktaseminarier, nätverksträffar och möjlighet till en snokkurs.

Vi lyfter frågor om normer och hur vi skapar sammanhang där eldsjälar inte "brinner upp"? Du som sitter i en styrelse i krets eller länsförbund får också fördjupning för ditt arbete som förtroendevald.

Delar av programmet kommer vara gemensamt men framför allt finns en mängd workshoppar så att du själv kan bygga ihop en kurshelg efter dina behov. Arrangör: Riksföreningen.

Anmälan senast 30 september! via
<https://www.naturskyddsforeningen.se/kurshelg>

24 november - LÄNSTRÄFF

Inför kommande års program

Länsträffen blir en dag för alla som vill diskutera och dela erfarenheter om vilka aktiviteter som drar mycket folk? Hur har vi marknadsfört dessa? Vilka aktiviteter lockar färre? Vad kan det bero på? Vi diskuterar, reflekterar och berättar för varandra om hur vi jobbar.

Plats och tid: Rikskansliet, Åsögatan 115, kl 10-16.

Mer detaljer i nästa Månadsblad.

STORSTOCKHOLMS NATURGUIDER TIPSAR;

SÖNDAG 7 OKTOBER

Bland runsten och ek

I Hansta naturreservat finns såväl gammal, urskogslignande barrskog som kulturpräglade lundar med hassel och flerhundraåriga ekar och ett berg uppkallat efter Astrid Lindgren. Anna Petri guidar och berättar om naturrikedomen, de kulturhistoriska spåren och om vilken tid det tog innan området till slut blev skyddat. Samling kl 11.00 T-bana Akalla, uppgång Sveaborgsgatan. Ca 4 km, 3 timmar

TISDAG 9 OKTOBER

En liten skogssjö i ett sprickdalslandskap

Den lilla skogssjön Barnsjön ligger i en dalsänka, karaktäristisk för Sörmlands omväxlande sprickdalslandskap. Vandra i lugnt tempo med Martina Kiibus till sjön där vägen kantas av dramatiska branter och en frodig våtmark. Vandringen fortsätter sedan längs strandkanten där porsen sprider sin lavendelliknande doft och man får en härlig skogskänsla. Samling kl 11.00 busshållplats Marsvägen (buss 807 från Gullmarsplan kl 10.18, byte till 824 i Trollbäckens centrum). Eventuella bilburna samlas på parkeringen mittemot Bansjöslingan 10 A. Ca 1½ km, 1½-2 timmar inklusive matsäckspaus. *Ingen avgift Anpassad för rullstolar och barnvagnar.*

SÖNDAG 14 OKTOBER

Bockåns dalgång

Lida Friluftsgård är känd av många Stockholmare. Gården ligger vackert invid sjön Getaren vars främsta tillflöde är Bockån. Bockån kommer från

Bocksjön invid Bysjön och Rikstens säteri öster om Getaren och Bockåns dalgång hyser en skogsmiljö med höga naturvärden. Här har t ex Skogsstyrelsen registrerat ett stort antal nyckelbiotoper och delar av området ingår också i Lida naturreservat. Britta Ahlgren tar dig med på en tur genom skogarna längs dalgången och berättar mer om vad nyckelbiotoper är och mer om områdets fina värden. Området är kuperat så ett par branta uppförbackar ingår i turen. Samling kl 10.45 vid Lida Friluftsgård (buss 721 från Tullinge station södra 10.13*). Ca 4 km, 4 timmar

SÖNDAG 21 OKTOBER

Hammarbybacken – Lilla Sickla

Bestig en av Stockholms högsta platser, lär dig om de botaniska och faunistiska konsekvenserna av schaktmassor och spana ut över Stockholm och över det mellansvenska peneplanet i sällskap med Maria Bergström. Därefter går turen brant neråt med ganska snabb förflyttning till 1700- talet och en fikarast i den engelska parken vid Lilla Sickla och vidare genom skogen upp till den nya groddammen vid Markuskyrkan. Samling kl 13.00 i Willy Brandts park (Hammarbyhöjdens T-bana). Ca 3 km, 3 timmar.

- Att delta kostar 100 kr, 80 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt. Nu kan du betala med SWISH!
- Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar. Bra skor, sköna kläder och gärna kikare! Vandringarna genomförs i alla väder - ingen föranmälan behövs!
- * kolla för säkerhets skull på sl.se

Mer information:

www.utinaturen.nu

STHLM Cykelkarneval

Söndagen den 16 september var det Cykelkarneval i Stockholm och Bilfria dagen. Det firade vi rejält! Bl a med cykelmanifestation för barnfamiljer! För femte året i rad cyklade vi genom gator och torg tillsammans för att förvandla vårt vackra Stockholm till en cykelstad.

Vi delade även ut ett pris: Årets cykelhjälte. Omröstningen, där man kunde välja på ett antal fantastiska cykelproffs och cykelhjältar som bidragit bäst till att påverka Stockholms län cykelinfrastruktur, vanns av trafikborgarrådet Daniel Helldén (MP), som blev årets cykelhjälte 2018.

Njut av några härliga bilder från dagen!

Musik levererades av "US"

Vad är det? Jo en CykloCar!

Oktober 2018

Månadsbladet

Folkfest invigde Rågsveds naturreservat

Med knapp marginal innan valet hann den rödgrönrosa majoriteten i Stadshuset klubba beslutet i kommunfullmäktige om att bilda Rågsveds naturreservat i södra Stockholm. Lyckan var obetalbar när klubban föll och väldigt många naturvänner kunde dra en lättnadens suck. Som så ofta när det kommer till skydd av natur har vägen till målet var allt annat än rak. Eldsjälar har sedan tidigt 1990-tal tagit Rågsveds natur- och kulturlandskap i försvar och visat prov på stor idériedom för att uppmärksamma området för allmänhet och politiker.

Söndagen 2 september 2018 blev den slutgiltiga målgången för den vackra naturen kring stadsdelarna Rågsved, Högdalen, Fagersjö och Myrängen i Huddinge då Rågsveds naturreservat invigdes. Totalt 94 hektar med mycket höga natur- och rekreationsvärden omfattar naturreservatet.

Undertecknad deltog på invigningen och minglade med många av de miljökampar från den lokala miljöföreningen Kräpplagruppen och tjänstemännen från Miljöförvaltningen. Över hundra personer besökte invigningen. Invigningen inramades av bästa tänkbara sensommarväder och vacker folkmusik. Katarina Luhr (MP), miljöborgarråd i Stockholms stad och Ulf Walther (S), stadsdelsnämndens ordförande höll invignings-tal. Sedan följde tre guidningar under eftermiddagen

där Naturskyddsföreningen var representerad genom att undertecknad höll en familjeguidning till de fantastiska skogslindarna på Ekornäset. Arrangemanget Stockholms stad hade ordnat var mycket lyckat, tack för det!

Det skulle kunna skrivas en bok om allt arbete som till slut utmynnade i skyddet av Rågsveds natur. Stockholms Naturskyddsförening har tillsammans med Kräpplagruppen och fristående naturvårdsbiologer kompletterat varandra mycket bra för att föra fram argument om varför natur- och friluftsområdet inte tål en storskalig byggnation med ökad trafik och varför området istället bör skyddas. Skogsstyrelsen har efter fältbesök bidragit med många nyckelbiotoper i området och det har i övrigt inte saknats tunga skäl för att avsätta området som naturreservat.

Stockholms Naturskyddsförening och Kräpplagruppen förordade att ca 130 hektar av Rågsveds natur skulle ingå i naturreservatet, nu blev det 94 hektar. Fortsatt bevakning av det som händer i området lär ske och vi ser fram emot en god dialog med den ny-tillsatte reservatsförvaltaren Finn Cederberg.

Anders Tranberg,
Ordf. Stockholms Naturskyddsförening
text & bild